

Лекція №2**Тема: Костюм Стародавнього Єгипту**

Мета: Ознайомити студентів з матеріальною культурою, костюму, та орнаменту Стародавнього Єгипту. Розвинути вміння використовувати отримане знання в роботі . Виховати естетичну культуру майбутніх спеціалістів.

План

1. *Історичні характеристики епохи*
2. *Естетичний ідеал краси*
3. *Тканини, колір та орнамент в костюмі*
4. *Чоловічий та жіночий костюм*

Лекційний матеріал***Історичні характеристики епохи***

Історію Прадавнього Єгипту ділять на чотири періоди:

Прадавнє царство (3000-2400 рр. до н.е.),

Середнє царство (2400-1710 рр. до н.е.),

Нове царство (1580-1090 рр. до н.е.)

і Пізній період (1090-332 рр. до н.е.).

Своєрідною є єгипетська релігія, заснована на культі богів Сонця, Місяця, Землі, домашніх і диких тварин (крокодила, лева, шакала, корови, кішки, сокола, змії) і тд. , глибоко пронизувала всі сфери життя. Особливу роль відіграла релігія в мистецтві, в естетичних виставах людей. Художні образи завжди містили символічний зміст (*лотос* - символ родючості й безсмертя, *змії* - символ влади).

Зображення людини в мистецтві носило умовний, схематичний характер. Давньоєгипетські статуї, що зображують фараона і його наближених, статичні,

монументальні. Їхні пози й жести завжди канонізовані, масштаб фігури соціально обумовлений.

Естетичний ідеал краси

Рельєфи, фрески, скульптура Прадавнього Єгипту дозволяють нам судити про естетичний ідеал краси людини, основні типи і форми її одягу. Крізь схематизм і умовність зображення статуї Ранефера (Прадавнє царство) чітко проступають риси **ідеального образу прадавніх єгиптян:**

високий ріст,
широкі плечі,
вузькі талія й стегна,
великі риси обличчя.

Ще більша подібність із сучасним ідеалом краси відчувається у **естетичному ідеалі жінки:**

стрункі пропорції,
правильні, тонкі риси обличчя,
мигдалеподібний розріз очей (статуя Раннаї, погруддя Нефертіті).

Опис зовнішності однієї з героїнь роману "Уарда" відомого вченого-єгиптолога XIX ст. Георга Еберса допомагає зрозуміти ідеал краси жінки Прадавнього Єгипту: "У її жилах не було ні краплі чужоземної крові, про що свідчив смуглястий відтінок її шкіри й теплий, свіжий, рівний рум'янець, середній між золотаво-жовтим і коричнево - бронзовим.

Про чистоту крові говорив також її прямий ніс, шляхетної форми чоло, гладке, але тверде волосся, кольору крила ворона й витончені руки й ноги, прикрашені браслетами".

Тканини, колір та орнамент в костюмі

Єгипет по праву вважається батьківщиною **льону**. Природні умови долини Нілу сприяли розведенню цієї рослини. Про зовнішній вигляд і

властивості давньоєгипетського льону дозволяють судити зразки тканини, що збереглися до наших днів. На такій тканині прокладено 84 основних і 60 утокових ниток; 240 м найтоншої пряжі, що майже не різниться оком і важить всього 1 г. Ткач відчував таку нитку тільки пальцями. По тонкощі єгипетський льон не уступає натуральному шовку: крізь п'ять шарів лляної тканини, надягнутої на людину, чітко видне її тіло.

Фактура полотна була різноманітною. Особливо ефектно й багато прикрашеною була тканина в період Нового царства: марлеподібна, заткана блискучими бусинками, золотом, вишивкою.

Орнаментация тканини мала в основному геометричний характер. Візерунки розташовувалися по всій площині тканини або у вигляді оздоблювальної облямівки.

Тканину фарбували різноманітними рослинними барвниками в **червоний, блакитний, зелений кольори**. Пізніше Уявляються **жовтий, коричневий і бірюзовий кольори різних відтінків**.

Крім льону, для виготовлення одягу застосовувалася бавовна, шкіра, хутро (в одязі обрядового призначення).

Чоловічий та жіночий костюм

У Прадавньому царстві одяг чоловіків являв собою фартух з льону або шкіри, що закріплюється на поясі. Називався він ***схенті***.

Схенті на статуї Ранефера прикрашає *бічна плісировка*, яка відрізняла одяг фараона й знаті від одягу простих єгиптян.

Одяг жінок складався з шматка матерії, що обертав фігуру від щиколоток до грудей і підтримувалась однією або двома бретелями (мал. 2). Цей одяг називався *калазіріс* і за формою був однаковим і для цариці, і для рабині. Станова відмінність в одязі виражалось лише в якості тканини.

У період Середнього царства форма одягу єгиптян ускладнюється, обсяг її збільшується за рахунок декількох шарів одягу, що одночасно надіваються. Силует розширюється донизу, набуваючи пірамідальні обриси,

широко використовуються плісировки. Чоловічий костюм складається з декількох тонких схенті, які надівалися один на іншій (мал. 3). Жіночий одяг особливих змін не перетерпів, лише в одязі знаті прикраси стають багатшими. Композиція одягу будується на комбінації смуглявої шкіри, що просвічує крізь найтоншу тканину, із круглим накладним коміром, який багато прикрашали скляним намистом і дорогоцінним камінням.

Нове царство характеризується подальшим посиленням класових відмінностей в одязі, ускладненістю форм костюма знаті, застосуванням тонких дорогих тканин різноманітних за кольором і фактурою, золотих і емалевих прикрас, багатством плісировок, що розташовуються нерідко по всій поверхні костюма.

При виготовленні одягу в цей період уже використовували манекен, про що говорять розкопки гробниці фараона Тутанхамона. Зі скореної Сирії в Єгипет приходить нова форма жіночого й чоловічого калазіріса. Це накладний вузький і довгий одяг, виконана зі складеного вдвічі прямокутного полотнища тканини із прорізом для голови, зшитого з боків до лінії пройми. Зверху надівається одна або кілька плісированих спідниць, а на плечі покривало (мал. 4).

Плісировки надавали костюму чіткі ритмічні форми. Особливо часто у чоловічому, і в жіночому костюмі тканина драпірується на стегнах і спадає спереду важкими плісированими складками.

Жреці зберігають одяг більш прадавніх форм: схенті, трикутний фартух, леопардову шкіру, накинуту на одне плече.

Воїни носять фартух і шкіряний нагрудник.

Одяг сільської й міської бідноти не змінюється.

Контрольні питання

1. Загальна характеристика Стародавнього світу.
2. Які країни відносяться до країн Стародавнього світу?
3. Ідеал краси в Стародавньому Єгипті.
4. Які особливості костюму Стародавнього Єгипту?

Список використаних джерел:

1. Шевнюк О. Л. Історія костюма: Навч. Посіб. К.: Знання, 2008 . 375 с.
2. Вера Калмыкова. Костюмы народов и древности до XIX века Изд.: Белый город. 2012. 202 с.
3. Мода. Полная энциклопедия одежды и стилей. Пер.: Ольга Сергеева, Е. Сернева. Изд.: Дорлинг Киндерсли, АСТ. 2013 г. 480 с.
4. Детский костюм XVIII – XX века. К.Г.Серебрякова ГИМ 2010 208с.
5. Мода и стиль: Современная энциклопедия Аванта+ / Глав. Ред. В.Володин. М.: Аванта +, 2002.
6. Л.П. Светлова. Азбука орнамента. Москва 2001.